

Åpenhetsloven – hvordan etterleve loven i praksis?

Advokatenes fagdager, 20. mai 2022

*Advokatfirmaet Selmer AS v/ Thomas Brandi,
Tone Sørfohn Moe og Nora Marie Eikenæs*

1

Agenda

- 1) Hovedtrekk
- 2) Hvordan etterleve loven i praksis?
- 3) Hvordan ser praksis ut i 2025?

2

2

Hovedtrekk

3

Rettsliggjøring av sosial bærekraft

Beskylder Norges Bank for å bidra til finansiering av militærjuntaen i Myanmar

Ojefondet har investert flere hundre millioner i selskap som samarbeider med militærstyret i Myanmar, advarer menneskerettsorganisasjoner.

Landet anses som et av verdens mest autoritære. Nå beskyldes et norsk selskap for å bistå regimet.

Da Tesla reiset å sensurere opposisjonens nettsted, truet Myanmar's regjering med å ta fra dem lisens. Da ga det norske selskapet etter.

OECDs veileder for aksjonsvurderinger for ansvarlig næringsliv - En innføring

GUIDING PRINCIPLES ON BUSINESS AND HUMAN RIGHTS

Implementering for United Nations "Protect, Respect and Remedy" Framework

Ingen vil si hvor mye de betaler tekstilarbeiderne

Hvordan er vi fagforeningene når de gir tekstilarbeiderne lønning som ingen vil gi ut høyt som betaler dem?

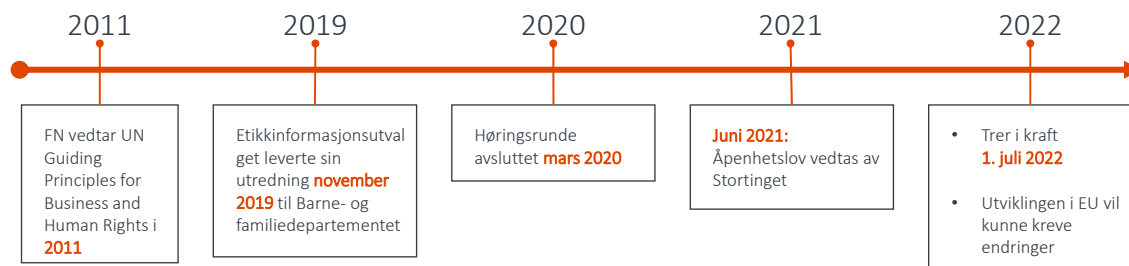
LEDELSE: Har sagt ja til å være ansvarlig for tekstilarbeiderne i Kongo. Foto: Olof Thorsen

Tesla, Apple og Google saksøkt av kongolesiske familier

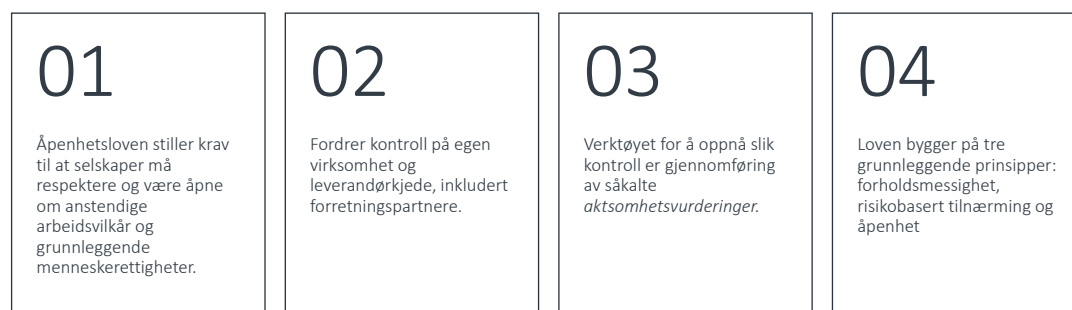
Flere familier i DR Kongo har gjort et søkk med internasjonale teknologigigantene. De krever at barna deres er løst drøgt eller løst løslatt på jule- i kongo-gruvene.

4

Utvikling av en nasjonal menneskerettighetslov for næringslivet

Åpenhetsloven – hovedtrekk

Lovens virkeområde, jf. § 2

LOVEN GJELDER FOR "STØRRE VIRKSOMHETER":

1. Allmennaksjeselskaper
2. Børsnoterte foretak
3. Banker, kredittforetak, finansieringsforetak mv.

ELLER

1. Salgsinntekt på MNOK 70
2. Balansesum på MNOK 35
3. Gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret på 50 årsverk

Et **betydelig** antall norske virksomheter vil **omfattes!**

Ringvirkninger for **mindre** selskaper

Delvis likt virkeområde som **EUs taksonomi** vil ha når det **implementeres** i Norge

Sentrale begreper, jf. § 3

"Grunnleggende menneskerettigheter": de internasjonalt anerkjente menneskerettighetene som følger av blant annet FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter fra 1966, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter fra 1966 og ILOs kjernekonvensjoner om grunnleggende rettigheter og prinsipper i arbeidslivet

"Anstendige arbeidsforhold": arbeid som ivaretar grunnleggende menneskerettigheter etter bokstav b og helse, miljø og sikkerhet på arbeidsplassen, og som gir en lønn å leve av.

"Leverandørkjede": enhver i kjeden av leverandører og underleverandører som leverer eller produserer varer, tjenester eller andre innsatsfaktorer som inngår i en virksomhets levering av tjenester eller produksjon av varer fra råvarestadiet til ferdig produkt.

"Forretningspartner": enhver som leverer varer eller tjenester direkte til virksomheten, men som ikke er en del av leverandørkjeden

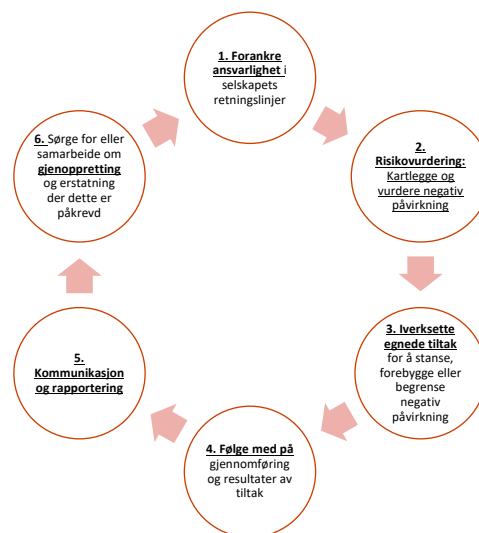
→ Merk ulikhet mellom åpenhetslovens rekkevidde og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper

Plikt til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger

"Virksomhetene skal utføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper", jf. § 4 (1).

Aktsomhetsvurderingene gjelder grunnleggende **menneskerettigheter** og anstendige arbeidsforhold.

Forpliktelsen etterleves ved hjelp av tre **grunnleggende prinsipper**:
Forholdsmessighet, risikobasert tilnærming og åpenhet.

Plikt til redegjørelse, jf. § 5

Årlig publisering av redegjørelse for aktsomhetsvurderingene

En generell **beskrivelse** av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer og rutiner for å håndtere faktiske og potensielle **negative konsekvenser** for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige **arbeidsforhold**

Opplysninger om faktiske negative konsekvenser og **vesentlig risiko** for negative konsekvenser som virksomheten har **avdekket** gjennom sine aktsomhetsvurderinger

Opplysninger om tiltak som virksomheten har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse **faktiske negative konsekvenser** eller begrense vesentlig risiko for negative konsekvenser, og resultatet eller forventede resultater av disse tiltakene

Transparens et viktig prinsipp for sosial bærekraft:
Bidrar til etterrettelighet og mulighet for interessenter til å ettergå etterlevelsen.

Informasjonsplikt ved forespørsel, jf. § 6 (1)

Plikt til å **informere** om hvordan virksomheten håndterer faktiske og potensielle negative konsekvenser som er identifisert i aktsomhetsvurderingene

Skal gis til **enhver** som etterspør det

I tråd med prinsippet om **åpenhet i UNGP** og **OECDs retningslinjer** → åpenhet, muliggjøre informerte valg

Forholdsmessighet

Unntak fra informasjonskravet, jf. § 6 (2)

Et krav om informasjon kan avslås dersom

- kravet ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å identifisere hva kravet gjelder
- kravet er åpenbart urimelig
- den etterspurte informasjonen gjelder opplysninger om noens personlige forhold
- den etterspurte informasjonen gjelder opplysninger om tekniske innretninger og fremgangsmåter eller andre drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den opplysningene angår

Unntak fra unntaket, jf. § 6 (3): Retten til informasjon om faktiske negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter som virksomheten er kjent med, gjelder uavhengig av begrensningene i annet ledd.

Håndheving og veiledning

Lovgiver: Erfaring har vist at frivillighet ikke er nok

Forbrukertilsynet skal føre tilsyn med at bestemmelsene i loven overholdes, jf. § 9

Håndhevingsmekanismer:

- Vedtak for brudd på lovens plikter. Brudd på vedtak sanksjoneres ved tvangsmulkt, jf. § 13
- Overtredelsesgebyr for brudd på informasjonsplikten, jf. § 14

Forbrukertilsynet har ansvar for å veilede:

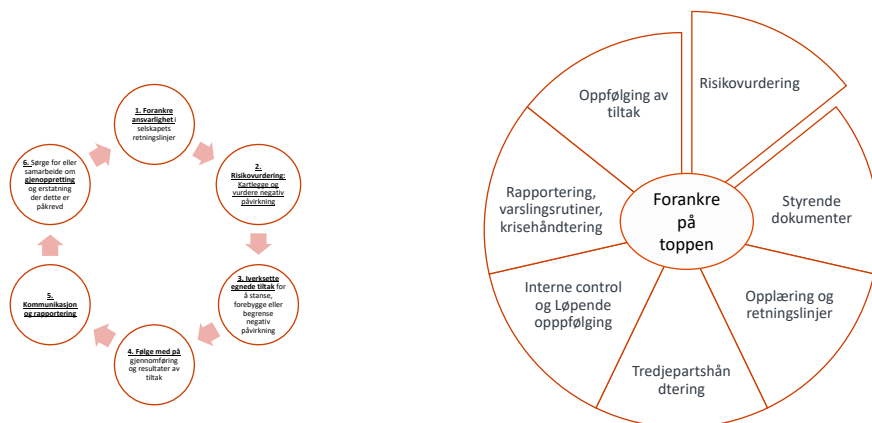
- Veiledningsplikten i forvaltningsloven § 11
- I tett samarbeid med OECDs kontaktpunkt

Hvordan etterleve loven i praksis?

Gjør det virksomhetsnært!

Hvordan implementere aktsomhetsvurderingene inn i det compliance-programmet vi allerede har?

Arbeidet med åpenhetsloven bør inkorporeres i virksomhetens eksisterende program. Metodikk og prosess vil for eksempel i stor utstrekning sammenfalle med arbeidet på anti-korrupsjonsområdet.

15

Risikoklassifisering: Prinsippene for risikovurdering

INDUSTRI

GEOGRAFI

STØRRELSE

Risikovurderingen skal være virksomhetsnær og prioritere viktigste risikoer. En analyse av risiko knyttet til industri, geografi og størrelse kan tjene som utgangspunkt. Det må vurderes konkret hvilke forhold som er relevante for det enkelte selskap.

16

Tiltak: Risikokategorisering av samarbeidspartnere med tilhørende oppfølging og kontroll

17

Hva kommer?

18

Bærekraftsregelverk tett knyttet sammen

Åpenhetsloven

Aktsomhetsvurderinger og rapportering om menneskerettigheter og arbeidsvilkår

Dekker og overgår de sosiale kravene under EU-taksonomien

Lov om bærekraftig finans

Lov som gjennomfører EU-taksonomien

Gjennomfører EUs taksonomiforordning og offentliggjøringsforordning for finansmarkedsaktører og "store foretak av allmenn interesse"

EU Sustainable corporate governance

Forventet EU-regulering som vil omfatte styreansvar, krav til styrets bærekraftskompetanse og krav om aktsomhetsvurderinger

Forventet publisert forslag ila. Q4 2021

Takk for oss!

Thomas Steen Brandt

Leder Selmers complianceteam

Partner

Corporate Compliance
Restrukturering og insolvens
Bærekraft og ESG

t.brandt@selmer.no
+47 970 40 500

Tone Sørffonn Moe

Nestleder for Selmers bærekraftsteam

Advokatfullmektig

Fornybar energi og miljø
Corporate Compliance
Bærekraft og ESG

t.moe@selmer.no
+47 959 11 243

Nora Marie Ulltveit-Moe Eikenæs

Fagansvarlig for Selmers bærekraftsteam

Advokatfullmektig

Corporate Compliance
Bærekraft og ESG
Kontraktrett

n.eikenaes@selmer.no
+47 902 26 806

OSLO
Advokatfirmaet Selmer AS
Postboks 1324 Vika
0112 Oslo, Norge

Besøksadresse: Tjuvholmen allé 1
+47 23 11 65 00

STAVANGER
Advokatfirmaet Selmer AS
Postboks 16
4064 Stavanger, Norge

Besøksadresse: Løkkeveien 107
+47 23 11 65 00

www.selmer.no

21